

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" $\frac{1}{4}$. — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" $\frac{1}{4}$. — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 36.

V Mariboru 3. septembra 1868.

Tečaj II.

Prvi slovenski tabor.

(Konec.)

Dr. Vošnjak: „Slovenci! Nov čas je nastal za vse na-
rode. Kamor koli pogledamo, povsod vidimo krepko gibanje
narodovega življenja. Od vseh strani nam na ušesa donijo
klici: Mi smo sinovi enega naroda, hočemo torej tudi v
djansko zvezo stopiti, da si ohranimo svojo narodnost, ter jo
razvijamo sebi in svojim potomcem na blagor in slavo. Le
ozrimo se okolo. Nemci, Italjani, Ogri, vsi ti narodi nape-
njajo vse svoje moči, ne samo, da bi se edinili, kar jih je
enega jezika, ampak segajo še celo čez svoje narodne meje
in v imenu narodnosti si hočejo prisvojiti dežele, katerih pre-
bivalci niso niti Nemci, niti Italjani, niti Ogri. — In v tem
hrupu da bi samo mi Slovenci molčali; da bi mi mirno po-
slušali, kako naši sosedje prištevajo tudi naše slovenske de-
žele od Mure do Adrije, od Triglava do Soče svoji sanjari-
veliko-nemški državi? Čas je torej, da se oglasimo tudi mi
Slovenci, da naravnost in odkritosrečno izrečemo svoje misli.

Mi Slovenci smo zvesti Avstrijanci in želimo,
da se naše avstrijsko cesarstvo ohrani in okrepi. Kot
Avstrijanci se veselimo, da se je enkrat za vse-
lej raztrgala vez, ktera je oklepala Avstrijo na
nemško kolo, in ki je bila kriva naj večih nesreč za Av-
strijo in jene narode. Koliko slovenske krvi se je prelilo
za nemški poklic Avstrije! koliko naših težko zasluženih kraj-
carjev, milj. in milj. gold. se je potrosilo, da bi si Avstrija
ohranila svojo veljavo v Nemčiji. Mi vsi tukaj zbrani
Slovenci povzdigamo svoj glas soper to, da bi
se kedaj spet ponovila pogubna ta vez, da bi se kedaj
spet naše slovenske dežele htele vsiliti kte-
remu nemškemu bundu. (Živio!) Mi spoštujemo so-
čutje avstrijskih Nemcev do neavstrijskih, zahtevati pa mo-
ramo, da tudi Nemci spoštujejo našo slovansko narodnost;
slovenska dežela je naša bila od nekdaj, naša je še in naša
bode ostala. Porok nam je hrabri naš narod, ki ni poginol
v toliko nesrečnih stoletjih, in bode zdaj še manj poginol, ko
se je zdrnil in krepko tirja svoje mu pirojene pravice.

Ali pa nam je res treba tirjati svojih pravic? Mi ži-
vimo v ustavni državi, ktere prvo načelo bi moralo biti:
Enaka bremena, enaka pravice! Že je minolo osem mesecev,
odkar se je vpeljala nova ustava, po kateri je Avstrija raz-
trgana v dva kosa, na cislajtanski in translajtanski. Mi
Slovenci obžalujemo vpeljavo dualizma, od
kterega le Ogri imajo dobiček, mi pa povekšane davke. Po
tej pogodbi imamo mi cislajtanci 70% to je od vsakih 100
gld. skupnih državnih stroškov 70 gld. plačevati, Ogri pa le
po 30 gold. Skupni stroški znašajo za to leto 180 milj. gold.,
torej pride na nas 126 milj., na Ogre le 54 milj., tedaj na
nas 72 milj. več, kakor na translajtance.

Bremena se nam po decembrski ustavi niso polajšala,
morebiti pa da smo na drugi strani si pridobili toliko pravi-
vic, da zaradi teh radi nosimo težja davkarska bremena?
Morebiti se je skrbelo za učne zavode, za vresničenje pravi-
vic, ki se tičejo naše slovenske narodnosti in našega jezika?
Kakor vsakemu drugemu narodu: Nemcem, Italjanom, Fran-
cozom, je tudi nam Slovincem naš materni jezik svetinja,
ki si je ne damo ukrasti, niti oskruniti. (Živio!)

Nova ustava ima sicer §. 19, ki bi moral biti poročstvo
za ohranitev in gojitev vsaki narodnosti. Ta §., okoli kte-
rega se suče naše današnje posvetovanje, ima res lepe be-
sedes; pa kaj nam pomagajo vse še tako lepe besede, kaj
vse obljube, vsi paragrafi, če le na potrpežljivem pa-
pirju stoje, djanski se pa ne izpeljavajo. „Vsi državni
narodi, torej tudi naš slovenski, imajo nedotekljivo pravico
do ohranitve in gojitve svoje narodnosti in svojega jezika.“
Pravico tedaj imamo, si ohraniti in gojiti svojo narodnost.
Ko pa skušamo poprijeti se teh pravic, koliko raznih over
se nam stavlja od vseh strani. Ustava res v §. 19. pripoz-
nava, da so vsi v deželi navadni jeziki enakopravni v šoli,
v uradu in v javnem življenju; po tem odstavku bi torej
moral tudi naš slov. jezik vživati vso enakopravnost v šoli,
v uradih in v javnem življenju, ker se govori v štajerski,
kranjski, koroški in primorski deželi. A pogledajmo, kako se
ta točka v resnici izpeljuje. Niti v šoli, niti v uradnih, niti
v javnem življenju nima naš slov. jezik pravice, ki bi
mu šla po tem §.

Ali je to izpeljava §. 19.? Zakaj so postave, če se po
njih ne ravna? Ali ne pomisli vlada, da s takim počenja-
njem si sama podkopava in odbija zaupanje slovanskih na-
rodov? Ali potem ni vlada sama kriva, da ljudstvo začenja
dvomiti nad njeno dobro voljo? §. 19 ostane toraj le gola,
prazna teorija, dokler se ne pridado izvršilne postave,
in dokler vlada tega ne stori, nimamo zaupanja, da ji je v
resnici mar za želje in zahteve našega slovenskega naroda.
(Živio!) Svetujem tedaj tole resolucijo: Tukaj zbrani slo-
venski narod soglasno izreče, da v §. 19 osnovanih državnih
postav ne najde poročstva svoje narodnosti:

Dokler ne bode dodane §. 19 izvršilne postave in djan-
sko vpeljane.

Kakor drugi se je tudi ta poslednji oddelek resolucije
sprejel enoglasno.

Prvosednik se potem zahvalja vsem pričujočim, ki
so od daljnih in bližnjih krajev prišli in jih niso niti vročina,
niti druge zapreke ustavile, udeležiti se sveta in sklepa o
narodnih zadevah. Izrekel je potem zahvalo c. kr. komisarju
Globočniku, ki se je v vsem ljubeznivo obnašal, in ko
je prvosednik povdarjal, da v drugih deželah našega
cesarstva je drugače s tabori, kar se vladnih mož
tiče, počastilo je ljudstvo c. kr. komisarja z živio-klici. Z
živio-klicem cesarju prvosednik izreče, da je tabor končan.

Po tako izvrstno končanem taboru se je ljudstvo še le
celo počasu začelo pomikovati od odra, znamenje, da še se ni
naveličalo poslušati govorov svojih rojakov, če ravno so tra-
jali dve uri.

Ko se je ljudstvo po velikem travniku in pod vgodno senco
v skupine vselo, se je začela prav lepa narodna veselica.
Na dveh straneh se je čula godba lepih narodnih pesmi, pri
posameznih skupinah pa mnogo izvrstnih govorov, napitnic
in pevanja slovanskih pesmi in ta veselica je trajala do
drugega jutra brez da bi se bila zgodila naj manjša zmota.
Posebno hvalo zatoraj moramo izreči ljudstvu, ki se je
tako čedno obnašalo. Ko je napačila noč, se je ljudstvo
razveselilo z lepim umetnim ognjem.

Tudi v čitalnici se je zbralo veselo društvo, ktero se je
zabavljalo z govori, pevanjem godbo in z plesom.

Drugo jutro so ljubljanski Sokolovci, prej ko so odšli, še p ozdravili dr. Ploja predsednika taborskega odbora in ljubljanske čitalnice z lepo pesmico, da se mu tako zahvalijo za prav prijazno sprijetje.

Drugi tabor bode 6. septembra t. l. v Žalcu blizu Celja — Bog daj srečo! —

Samo v takem delovanju in v takem postopanju bomo našli svojo rešitev!

Tudi po telegrafu so došli lepi pozdravi in eden celo iz Karlovic v Slavoniji.

Gospodarske stvari.

Ptički varhi polja in logov.

Ptiči selivni in drugi so naj boljši varhi polja in logov in naj nesrečnejša misel je ta, da bi se morali ptiči pokončavati. — Če ne bi bilo ptičkov, ki neizmerno mnogo, mrčesa pojedjo, ne bi bilo v kratkem več gledati niti listeka na veji, niti sadja ne drevesih, niti travice na polju in celo bivanje človeško bi došlo v veliko nevarnost.

Hočemo malo pogledati, kako neizmerno zlo se more mrčes pomnožiti in bomo tedaj taki našli kako neizmerno nevaren bi mogel človečanstvu postati.

Jedna bela drevesna metuljka n. p. iznese 80—100 jajec; samica pretenice pa 300, samica drvotoča 1000; prosta osa iznese 3000 jajec; jedna mravlja 4—5000, zeljnata uš 15—30.000; listna uš pa že ima po petem rodu više od 60.000 milijonov zarodnikov. — Kako neizmerna množina bi zatoraj že v enem letu nastala! in lahko si tedaj mislimo, da v nekih letih ne bi več bilo zelene travice na celem svetu; moramo tedaj reči, da so v celem velikem gospodarstvu storitbe, ptiči, ki ta mrčes pobirajo, naj vekši ravnatelji. — Kako neizmerno mnogo kvara delajo oni, ki te mile, prijazne dobrotnike človeštva, lovijo in streljajo! — To velja tudi o onih pticah roparicah, od katerih se celo plača vtreljina. Spadajo pa sem, izjemši veliko hostno sovo, tudi vse sove. Jedna sova ki v močvirnih krajih živi, je ravno prej, ko jo je nahvaležni strelec umoril, pojedla 3 poljske miši. Jedna pegasta sova je skorej vsakih pet minut prinesla miš svojim mladim v gnjezdo. V želodcu jedne navadne male sove so našli 75 gosenic in škodljivih pajkov. Ali tedaj ni prav velika sramota, če kmet svojega naj vekšega prijatelja vstrelji in razprtega na škedenj ali hlev pribije? — Ptički pevci pa živijo skoraj od samega mrčesa in ga zatoraj neizmerno mnogo pokončajo. Za izgled hočemo vzeti tukaj lastavko in videli bomo zadosti jasno neizmerno eno hasnovitnost. — Lastavka se giblje čez dan 16 ur, ona krmi svoje mlade naj manje 20 krat. Lastavkin par pa je vsak dan više 600 krat v gnjezdu. Ker pa vsaka stara lastavka vsakokrat v gnjezdo prinese 10—20 mrčesov, pokonča jeden par lastavk na dan naj manje 6400 mušic in muh. Za svoj živč potrebujemo starši 600 muh in mušic na dan. Jedna rodovina lastavk pokonča tedaj vsak dan 4090 in v enem mesecu 210.000 škodljivih mrčesov in še tudi više. Če jeden par starih lastavk v enem mestu, dokler še je sam, 30.000 mrčesov pokonča, tako pokonča jedna lastavkina rodovina skoz celo polletje, če ima sedem glav, 576.000 mrčesov. Če je tedaj v jedni vasi 100 takih rodovin, požerejo te čez celo polletje 57 milijonov mrčesov. — In to ne bi bilo v korist gospodarstvu?! —

Sadjereja.

VI.

Pri okuliranju je potrebno.

1. Nož za okuliranje, zadostuje ti peresnik če posebnega noža za to nimaš, posebno rezalo (klina), ktere ospica gori stoji, in ktero se navadno rabi za strganje.

2. 10—12 palcev dolgi in $\frac{3}{4}$ palcev široki trak iz ličja, ali platna, ali debela povolna preja.

3. Vejica iz ktere se jemljejo oka in posoda z vodo.

Okulira pa se tako le: Na žlahtni vejici vrh lepega oka se vreže v skorjo $\frac{1}{4}$ palca poprečki od tod se od vsakega kraja tega reza vreže 2 palca doli tako vendar, da reza spoder skupej dojdeta in ta izrezan košček se pravi ščit na katerem tudi se oko nahaja. Po tem dojde nekoliko bolj težavno delo, namreč odluščenje tega ščita od debla, tako da se pravi kal, ki se nahaja na notrajni skorji za

okom, s skorjo vred lepo odluščiti in ne ostane na deblu. Ščitova skorja se mora zato naj prej okoli reza z nožem ali s kosteno pripravo za to, nekoliko odluščiti, po tem z dvema prstoma prijeti in naglo tako od debla odtrgati, da se malo na stran potisne. Zdaj pa se taki naj prej naj pogleda, ali se odzadaj na ščitu nahaja kal ali ne, če je kal na ščitu, opaziš na njem belo piko, če ne, malo luknjico. Če je na ščitu luknjica, je ostal kal na deblu, oko je tedaj za nič in okuliranje prazno delo. Če so vejice za okuliranje že malo suhe, ali če nimajo zadosti zrelih ok, ali če oko na mali grbi sedi, kakor je to navadno pri marilicah, breskvah in nekterih hruškah, se oko zlo redkokrat s kalom vred odluščiti da. Tukaj je potrebno, da se s ščitovo skorjo tudi nekoliko lesa izreže, kar se sicer težeje dela, ali je vendar gotov način, da se okuliranje prime. Dela pa se to tako le: Ščitova skorja se mora ravno tako izrezati, kakor je že sgoraj rečeno, tudi se ščit mora po rezih nekoliko odluščiti, ko se je to zgodilo, se nož pod ščitovo skorjo malo v les porine in tako z lesom vred od debla odtrga. Če si preveč lesa z okom odtrgal, odreži varčno les, ali vendar tako, da še ga malo pod okom ostane.

Če si na ta način ščit z okom vred srečno od debla odtrgal, ga moraš spet taki na odtrgano mesto deti in tamo z prsti leve roke držati, da se ne posuši. Neki imajo tudi navado, da ščit vzamejo taki v usta, kar vendar ščitu zna škoditi posebno pri tabakarjih.

Na oni strani divjaka, ki je obrnena proti jugu ali zahodu in za palec od zemlje se vreže poprečki, malo dolgše v skorjo, kakor je širša stran ščita dolga, od sredine tega reza se spet vreže skorja doli po deblu za eden palec dolgo. Oba rezaja po tem napravita podobo velike črke T. Ne sme se vendar globše vrezati, kakor samo toliko, da se skorja celo prereže. Po tem se mora skorja po rezih na toliko od debla odluščiti, da se lahko pod njo vrine ščit. Odluščiti pa se skorja ali z nožem ali z kakim drugim navlašč za to napravljenim orodjem. Ko se je skorja odluščila se vložiti ščit tako, da širši kraj ščita z rezom poprečnim na divjaku na tančno skupej dojde in da se ščitova skorja ne odluščiti, ali oko s divjakovo skorjo ne pokrije. Za obezo se vzeme trak iz ličja, ki se mora naj prej pod okom dvakrat okoli ščita in divjaka prav močno omotati, po tem se potegne trak nad oko in se spet tukaj dvakrat prav močno okol ščita in divjaka ovije; tukaj je posebno potrebno paziti na to, da trak poprečni rez prav dobro pokrije, da ne more volhkoba notri. Po tem se trak spet potegne doli pod oko in se tukaj z drugim koncem dobro zaveže. Nad okom in pod njim se mora trak posebno močno nategniti, da oko tim lože priraste.

Lahko se tudi poprečni rez pod okom napravi in postranska reza gori skupej potegneta; tedaj pa se na divjaku, tudi mora poprečni res spoder napraviti in srednji rez gori potegniti tako J. Obeza se tedaj začne zgoraj.

Nekteri dajajo prednost temu nasprotnemu delu pri okuliranju, ker širša stran ščita lože k divjakovi skorji priraste in od zgoraj volhkoba ne more tako lahko notri.

Če se je po 8—14 danih vrineno oko zeleno in polno in če še je petlica črsta, in če nadalje petlica lahko odpadne če se je malo dotakneš; se je požlahtnjenje prišlo. Če pa je vloženo oko majheno in izdolbeno in petlica suha, tedaj se požlahtnjenje ni prišlo. Če še je tedaj vendar drevo soknato, se še lahko požlahtnjenje enkrat skusi.

Gospodarske drobtinice.

VII.

Danes pride tudi Brezovec z očetem Čeričem k meni. Čerič mi naj prej pripoveduje, da je svoji ženi debelo za ušesa zapisal, kako se varjejo jajca gnjilobe.

Brozovec pa prosi sveta, kajti hoče staviti novi hlev.

No oče Čerič! vi ste že veliko na svetu skusili, bote tudi o stavbi hlevov veliko vedeli. Čerič začne!

Ljudstva stavijo si stanišča, da v njih bivajo. V starodavnih časih bivala so ljudstva v votlinah in berlogih, s časoma pa so svoja gnjezda divjim zverinam prepustili, ter sebi šatore ali bajte stavili, v kojih so veseleje in zadovoljnjeje živeli.

Ker pa si je ljudstvo živino zmerom bolj in bolj pri družilo ter vdomačilo stavilo jej je sprvič ograje, kesneje pa stanišča, kojim pravilo je in dan danešni pravimo hlev.

Hočite tedaj vi Brezovec staviti hlev, stavite ga kakih 30 seznjev od svoje hiše in sicer vse hleve za konje, go-

veda, drobnico, svinje in kuretino pod eno streho. Za vsako bažo živali napravite predelano stajo; zraven hleva pa listnik, drvarnico in kolarnico za vozove in drugo orodje. Pregledajte naj prej hlev pri kakem gospodarju, ki ga je stavil po navedenem načinu. Hodite k gospodu Čolniku na Drvanji, pregledajte jegov hlev ter ga prosite, da vam ga načrta in po njegovem načrtu hlev izdelajte.

Čolnik pa res ima za vsako bažo živali posebno stajo in nad stajo pa napise, kakor „Volovski hlev, Konjski hlev, Orodnic“ itd.

Hlev za goveda biti pa mora proti severozapadni strani obešen in s kamenjem ali ilovico položen. Okna ne smejo nikdar v jasli obrnjene biti, kajti preobilna svitloba škodi živini. Hlev mora imeti več oken in sicer zarad čistega in zdravega zraka, koji živini nikder manjkati ne sme. Goveja žival potrebuje hladnega hleva, zato obrnite okna proti severu. Iz hleva napeljite cevi ali žlebe, po katerih se scavnica v gnojnišče cedila bo. Okno v konjskem hlevu obrnite proti jugu, kajti konji potrebujejo toplega hleva.

Posebno si zapomniti sledeče:

1. Imejte snažnost v hlevu, kajti snaga pri živini je pol krme (klaje).

2. Skrbite za čisti zrak. Ako se zrak v hlevu spridi, ga sčistite, če se zidovi od tleh do oboka dobro sperejo in tla čisto pometejo ter pri zaprtih oknih in durih s kuhinjsko soljo in hudičevim oljem prav dobro prekadi. Preden se živina v hlev vzame mora se prav debelo pobeliti.

3. Skrbite, da bodo hlevi po leti hladni in temni in sicer zato, da muhe živine ne nadlegujejo, po zimi pa topli.

Brezovec se očetu Čeriču lepo zahvali za ta poduk in jaz jima naznamim, da bom prihodnjic s pomočjo blagorodnega gospoda Jožefa Centnerja (rojen Čeh) bivšega borštarskega mojstra razlagal.

1. O sadjereji. 2. O vrtnarstvu. 3. O gozdjih.

Kako pa skrbijo učitelji na drugih župnijah za povzdigo kmetijstva?!

Strmski.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dalje.)

IV. Del

36. Do tod razmišljevali smo samo o kovnem denaru, o katerem smo omenili, da ima sam po sebi isto veljavo, ktero zastopa. Pa posebno pri nas v Avstriji že dolgo časa zatega in srebernega denara celo nič ne kroži, nadomestuje ga papirnat, bankovci. Da par papirnih stotakov samo po sebi kot papir nima nobene, nikakor ne tolike vrednosti kakor par volov, vsakdo previdi, a vendar jih za izmeno vzame kakor da bi srebro ali zlato dobil. Še celo ljubši so nam bankovci nego zlato posebno kedar imamo velike vsotine. Že mnogo sitnosti prizadeva štenje v srebru n. p. za 1000 gld. v pojdinih florintih; pa 100 srebernih florintov v žepu nositi bi bilo silno težavno, a 1000 gld. celo nemogoče. Imamo pa bankovec po 10, 100, 1000 gld., nam je z njimi štenje in nošnja brez vse težave. Tako nam je navadno v dobrih razmerah ljubše sprejeti 100 gld. v dobrih bankovcih nego v srebru; kakšne vendar imajo biti te razmere in v kakšne okoljnosti se zapletajo, nam ima biti naloga od zdaj naprej razmišljavati. V to svrhu pa imamo naj prej poznovati, vir, iz katerega bankovci izhajajo in po katerem kot zastopnina zlatu in srebru veljavni za krožno sredstvo poslujejo namreč: b a n k e.

Dopisi.

Iz Ljutomera. Tukajšni nemškutarji so po svojej nevednosti zmirom strašno nesrečni, kajti kadar je ktera reč že dokončana, jim se v tej zadevi še le oči odpirajo.

Na priliko, ko je bil ravno v tukajšnjem trgu tabor, niso znali, da sme pri resolucijah tudi proti glasovati. Zato pa ker so bile resolucije soglasno sprejete jim močno žolč kuha, ako ravno so bili skoraj, rekel bi vsi nasochi, vendar se javno ne upajo narodu pokazati, kam jihove želje vlečejo.

Zdaj na novo izhajajoči „Laibacher Tagblatt“ tako zaupnost med našimi nemškutarji nahaja, da si ga na prsa prtiskajo in pri spanju pod glavo devajo. Med ostalim bodi tudi to povedano, da so naši nemškutarji srečkali o poži-

ranju taboritov. Jeden po srečki izvoljenih je nalogo imel v gori omenjenem listu 5000 in drugi v graškem „Telegrafu“ še 2000 požreti.

To nalogo sta v omenjenih listih tudi izpolnila, pa brez vspeha, čisto nič nista skoz tako veliko požrešnost debelejša postala. Kar pa okinčenja našega trga ob taboru zadene moram omeniti, da je bilo izvrstno, cel trg je bil v slovan-skih barvah, tiste hiše, ki niso zastav imele, so pa nemškutarjev modro-rudeči nosovi, ki so je skoz okna tiščali, kinčali, da je bilo veselje gledati.

Ni davno kar sem bil sam nasoch, ko imenovan kranjski listek v tukajšni krēmi „zur Königin von Portugal“ prime neki kmet v roke ter ga malo nemški znajoč pogleda, in vidi same laži proti ljutomerskemu taboru, in potem pri tej priči nevsmiljeno rastrga in pod mizo bacne.

Omeniti Vam tudi moram da so ljubljanski sokolci močno tukajšnjim nemškutarjem dopasti morali, zakaj ta teden tukajšne švilje nič drugega ne delajo, kakor same rdeče srajce, gotovo hočejo tiste zastave, ktere so s taborišča nekam minole v svojo kulturo spraviti; ali bodo barve poskusili, če jih enkrat oblečejo, da bodo črne, rdeče in rumene postale, zakaj dokler se ne prepričajo, ne verjamejo. So kakor tisti, ki so šli v cerkev, ter se v zid upirali misleči, da jo bodo razširili. Z eno besedo tukajšni nemškutarji se mi zdaj zdijo, kakor tisti, ko ima vtonoti; prime se še za vsako slamico, ktera po vodi plava.

Ni davno, da so naši nemškutarji praznovali odhod dveh uradnikov nemškutarjev, pri kateri priliki so se vsi razun jednega, katerega v neki shrambi imajo — znašli — in do pozne noči nazdravljali. Kakor pa je že vam znan pregovor, da je navada železna srajca, večja množina se je z „živio“ drla, kajti „hoch“ ta beseda jim ni tečna, da si ravno je en tukajšni mizarski mojster pri vsaki napitnici opominjal svoje enako miselnike (nemškutarje), da bi morali „hoch“ zakričati, pa vse zastonj, oni si ne dajo svojega prirojenega „živio“ vzeti.

Politični ogled.

Iz štajarskega deželnega zbora.

27. avgusta je bila 3. seja, v kateri se naj prej prečtel protokol prejšnje seje, za timse je dal g. Lenčeku vsemdnevni odpust. G. Schmidt predloži prošnjo, po kateri bi se naj Marenberški okraj pridal Mariborskemu. Dalje ji došel na dnevni red postavni načrt, po katerim se naj odpravi politično dovoljenje v zakon v Štajarski, ki se brez besedovanja soglasno prime. Naj važnejši del te postave je tale:

„Dovoljenje v zakon od politične gosposke ali srenje prihodnjic ni potrebno za onega, ki se hoče ženiti, če stanujev srenji vojudstva štajarskega.“

Vladni predlogi zastran premembe o b e č i n s k e p o s t a v e za Štajarsko; po tem občinska postava za Gradec, Maribor in Celje, se izroči odboru za občinske stvari, ki je bil že v prejšnji seji voljen. Sporočilo zastran Sesslerjeve, Schmidtove in Dominkuševe volitve se preloži na dnevni red prihodnje seje.

Vladni predlog zastran razglašanja več cest v okrajne ceste prvega razreda se izroči posebnemu odboru, ki se je kesneje volil.

Za popredno posvetovanje postav, da se naj premeni deželna volilna postava in zastran poročila dežel. zbora, da se naj pregleda deželna in deželnovolilna postava, se je volil poseben odbor.

Sporočilo dežel. odbora, da se naj napravijo premembe v deželnih in Dobernskih toplicah, se je izročilo posebnemu odboru.

Za posvetovanje o sporočilu zastran v i n o r e j s k e š o l e, ki se bode napravila v Mariboru, se je volil odbor iz sledečih gospodov; gg. Brandstetter, Hafner, Feyrer, Kriehuber, Pairhuber, Pauer, Plankensteiner, Razlag in Hieber.

V 4. seji 29. avgusta je najprej došel na vrsto predlog dr. Schloffer-ja, da se naj izreče hvala cesarju v posebnem pismu za to, da je potrdil temeljne državne in verske postave. Da se je tak predlog nemškim liberalcem strašno zlo dopal se že samo po sebi razumeva.

G. Herman pa je v imenu slovenskih poslancev rekel, da se oni celo ne zlažejo s tim predlogom.

Tudi baron Buol je v imenu svoje stranke ono isto izrekel in oba poslanca sta predložila naj se gre k dnevnemu

redu. Da se to ni storilo ni treba povedati, temoč glasovali se je za Schlofferjev predlog. — Slovenski poslanci in b. Buol niso za njega glasovali — in je obveljal. Po tim je došel na dnevni red vladin predlog, da se naj odstrani varstvo na Johaneumu, ki se je brez besedovanja soglasno sprejel.

Zdaj je došel na vrsto spet vladin predlog za stran na d z o r n i š t v a š o l in realk, to se izroči za izdelovanje dvema posebnima odboroma, ki sta se kesneje volila.

Dr. Schloffer je po tim sporočeval v Sesslerjevi, Schmidtovi in dr. Dominkuševi volitvi, Sesslerjeva volitev se soglasno odobri. Proti veljavnosti Schmidtove volitve je prav izvrstno govoril dr. Vošnjak in tudi prav na tanko dokazal, da so se pri nji, storile velike napake, posebno pri volitvah Marenberških volitev, ker se jih je tamo mnogo več volilo, kakor bi se jih smelo in kakor jih ima pravico in da je še le po tem Schmidt več glasov dobil, kakor g. Globočnik. Ko je to vse natanko dokazal, je predložil, naj se zavrne Schmidtova volitev in naj obvelja Globočnikova.

Tudi g. Herman je ostro protestiral proti Schmidtovi volitvi v imenu Slovencev in je rekel med drugimi tudi, da je to „vdarec“ deželne odbora in odbora, ki je volitev preiskaval, ker ta je enega istega mesa kakor on, ker tukaj gre samo za to, da se slovenski poslanec potlači. Herman je nadalje prav dobro rekel, da O. Schmidt niti ni Štajarec, niti naš državljan in da je zatoraj jegova volitev razžaljenje naroda in reče k slednjemu, če še Schmidt nekoliko čuti poštenja ima, mora sam odstopiti. Volitev se ne sme ve-trasto odobriti pri volitvi g. Dominkuša so se celo plenice prvotnih volitev preiskavale pri ti pa se vse samo površno dela in sodi.

Za Schmidtovo volitev še je tudi govoril Stremeyer, ktere-ga je spet g. Vošnjak zavrnil in mu dokazal, da so v Schmidtovi volitvi mnoge napake. Vsi ti dokazi vendar celo nič niso koristili, ker pri glasovanju, so vsi za odobrenje glasovali samo baron Buol in slovenski poslanci ne.

Za tim je dr. Schloffer spet sporočeval o Dominkuševi volitvi in prav strastno razlagal vse naj manjše napake, ktere je preiskavna komisija, ki je bila navlašč za to v Maribor poslana, nabrala.

Spet je dr. Vošnjak lepo dokazal, da veči del navedenih napak ni res, ali da so tako malenkostne, da jih ni vredno omeniti, in da se po njih volitev ne more zavreči, rekel je tudi, da se „tukaj mušice lovijo med tim, ko se drugde puščajo sloni odbežati“. Tudi g. Razlag je rekel, če se ta volitev ne odobri, bi se tudi mnoge druge ne smele, pri kterih je tudi lansko leto mnogo napak bilo, kakor n. p. pri volitvi v Lipnici in ktere so se vendar vse odobrile. Vse to vendar celo nič ni pomagalo, ker ko so je glasovalo da se naj volitev g. Dominkuša zavrne so vsi vstali, samo baron Buol in slov. poslanci niso glasovali. To smo slovenski poslanci že naprej pričakovali, ker smo dobro prepričani, da nam bode nemška večina v gradškem deželnem zboru svojo moč pokazala, kjer bode koli mogla. — Ali bo to še dalje trajalo?!

V 5. seji deželnega zbora 1. t. m. je naj prej došel na vrsto predlog g. Pfeifferja, da se zastran prodaje Eisenerca v gornjem Štajarskem, naj voli poseben odbor, ki naj predloži potrebne pomočke, da se odvrne vse, kar bi po ti prodaji škodovalo privatni železni industriji in dežel-nemu gospodarstvu na Štajarskem. Predlog obvelja in iz-voli se odbor od devet članov.

Po tim je Pairhuber sporočeval v odborovem imenu, da se naj dajo posebne instrukcije deželnim tehničnim uradom. Se izroči posebnemu odboru za računstvene stvari. Predlog dežel. odbora, da se naj napravi postava, po kteri se mora pokončavati škodljivi mrčes in se vravnati lovstvo ptičev, se izroči odboru, v kterega se voli 9 poslancev.

Okrajnemu zastopništvu v Birkfeldu se dovoli, da sme vzeti 40 procentov od neposrednih davkov za okrajne stroške; okrajnemu zastopništvu v Štancu pa, da sme jemati 30 procentov.

Mestu Judenburg-skemu se dovoli, da se mora plačati za vsako dovoljenje za stavljenje hiš itd. 2 gld.

Srenjam v Licenu, Vojčbergu, Fürstenfeldu se dovoli da smejo jemati dačo — 2 gld. — od vsakega psa.

Prošnja graških posestnikov kavan, da bi se naj odstranila dača za bilijar (9 gld. 45 kr.) se zavrne. —

Novičar.

Českim narodnim poslancem, ki so položili protest, se je od zborovega predsedništva pisalo, da, če ne dojdejo v 14 denh v deželni zbor, zgubijo poslantvo. Bo jim malo mar za to.

Českim narodnim deželnim poslancem, ki so položili protest, dohajajo od vseh strani Česke telegrami, ki je hvalijo in njihovo postopanje popolnoma odobrujejo.

V Polskem deželnem zboru se je Smolkov predlog „da se nebi polski poslanci več poslali v državni zbor izročil posebnemu odboru v pretres. Za ta predlog je govoril tudi Zybliekievicz.

Hrvaški deželni zbor se bode sklical 12. t. m. Ministerstvo hoče na Českem ob moč deti postavo o društvi in zborih.

Čuje se, da je zveza med Francosko, Holandijo in Belgijo že sklenena.

Časniki razglašajo, da cesar gre v Dalmacijo.

V Francoski se je pri reki Roni spet pokazala neka posebna zlo huda trsna bolezen, ki ne popadne samo grozdja, kakor oidium temoč korenje, ki začne na enkrat gnjiti in taki se mora posušiti celi trs.

1. t. m. se je odprla železnica iz Bruka v Leoben.

„Zukunft“ piše, da Amerika priznava svobodo Kandije in tirja od Turčije amerikanskemu brodogradstvu prosto vožnjo po Dardanelah do Carigrada. S tem je Rusija in tudi Prusija složna. To je vredno nekoliko premisliti.

C. k. deželna vlada je potrdila pravila, društva za brambo narodnih pravic v Ljubljani. Društvo zato vabi vse rodoljube iz vseh slovenskih krajev, da naj stopijo v to društvo, geslo jegovo je: „vse za vero, dom in cesarja“.

Iz Gorice se piše, da je pol ure pred začetkom slovesne sv. maše za deželni zbor v cerkvi v spovednici počila bomba.

Viša deželna sodnija v Pragi je povejšala kazen proti vredniku Baraku od 5 mesecev na 14 mesecev ječe.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaž-dinu	V Mariboru	V Celju	V Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 —	4 80	5 —	4 50
Rži	2 80	3 35	3 30	3 30
Ječmena	3 —	—	3 50	3 20
Ovsa	1 20	—	1 70	—
Turšice (kuruze) vagan	2 80	3 25	3 —	3 —
Ajde	3 —	—	3 40	2 70
Prosa	3 —	—	3 —	3 —
Krompirja	1 20	1 —	1 20	1 10
Govedine funt	— 20	— 25	— 24	— 25
Teletine	— 24	— 26	— 26	— 26
Svinjetine črste funt	— 28	— 26	— 24	— 25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10 —	9 —	8 50	10 —
„ 18" „ „ „	—	5 40	—	—
„ 36" mehkih „ „	6 —	6 —	6 —	7 50
„ 18" „ „ „	—	3 50	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 40	— 95
„ „ „ „ „	— 60	— 50	— 40	— 75
Sen cent	1 20	—	— 75	1 —
Slame cent v šopah	1 —	—	— 60	— 90
„ „ „ „ „ za steljo	— 80	—	— 45	— 70
Slanine (špeha) cent	40 —	38 —	39 —	40 —
Jajec, pet za	— 10	— 8	—	— 10

Cesarski zlat velja 5 fl. 43 kr. a. v.

Ažijo srebra 112.75.

Narodno drž. posojilo 62.15.

Loterijne srečke.

V Gradcu 26. avgusta 1868: **71 40 3 89 47**

Prihodnje srečkanje je 9. septembra 1868.

Dobro izurjen ekonom,

ki je oženjen in slovensko dobro govori, dobi službo pri lavantinskem knjezoškofijstvu v **Mariboru** z začetkom leta 1869.

Več o tem se zve pri imenovanem knjezoškofijstvu.

V najem se daje

mlin, žaga, pekarija in nekoliko zemljišča. Pogoji se pozve pri lastniku Jožetu Prilšek v Bukovici pri Grižah.